

Toimimattomien yhdistysten rekisteripoisto sekä yhdistyksen rekisteröinnin, päätöksenteon ja selvitysmenettelyn helpottaminen

Lausuntotiivistelmä

Toimimattomien yhdistysten rekisteripoisto sekä
yhdistyksen rekisteröinnin, päätöksenteon ja
selvitysmenettelyn helpottaminen

Lausuntotiivistelmä

ISSN 1798-7105

ISBN 978-952-259-492-1

Helsinki 2016

KUVAILELEHTI

Julkaisija	Ministeriö Oikeusministeriö	Julkaisu-aika 27.1.2016
Tekijä	Markus Tervonen	
Julkaisun nimi	Toimimattomien yhdistysten rekisteripoisto sekä yhdistyksen rekisteröinnin, päätöksenteon ja selvitysmenettelyn helpottaminen Lausunnotiivistelmä	
Julkaisusarjan nimi ja numero	Oikeusministeriön julkaisu 4/2016	
Julkaisun teema	Mietintöjä ja lausuntoja	
Tiivistelmä	<p>Syksyllä 2015 oikeusministeriössä laadittiin yhteistyössä Patenti- ja rekisterihallituksen ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa luonnos yhdistyksen rekisteripoistoa koskeviksi säännöksiksi ja yhdistysten purkamista koskevien säännösten muuttamiseksi siten, että yhdistysrekisterin ajantasaisuutta voidaan jatkossa ylläpitää nykyistä paremmin. Lisäksi yhdistyksen perustamisen ja toiminnan helpottamiseksi esitettiin, että yhdistyslain säännöksiä yhdistyksen kokouksen päätöksen pätemättömyydestä selvennetään ja säännöksiä rekisteri-ilmoitusten tekemisestä helpotetaan.</p> <p>Lausunnotkierroksella 4.11.–18.12.2015 ehdotuksesta saatiin 41 lausuntoa.</p> <p><i>Toimimattomien yhdistysten rekisteripoisto.</i> Enemmistö lausunnonantajista suhtautuu myönteisesti yhdistyslakiin ehdotettuihin säännöksiin toimimattomien yhdistysten viranomaisaloitteisesta rekisteripoistosta. Osa lausunnonantajista kiinnitti erityisesti huomiota riittävään tiedottamiseen ja rekisteriviranomaisen selvitysvelvollisuuteen rekisteripoiston haittojen minimoimiseksi. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että yhdistysrekisteristä mahdollisesti virheellisesti toimimattomina poistetut yhdistykset voidaan tarvittaessa palauttaa helposti rekisteriin.</p> <p><i>Selvitysmenettelyn selventäminen ja toimimattoman yhdistyksen purkaminen.</i> Lausunnonantajat pääosin kannattavat selvitysmenettelyn selventämistä ja toimimattomien yhdistysten purkukemusten käsittelyn siirtämistä Patenti- ja rekisterihallitukseen. Toisaalta jatkovalmistelussa ehdotettiin tarkennettavan selvitysmiehen oikeuksia ja tilinpitovelvollisuutta ja selvennettävän purkautuvasta yhdistyksestä varoja saaneen vastuuta. Osa lausunnonantajista piti selvitysmenettelyn loppuseelvityksen tarkastamista yhdistyksen jäsenten kokouksessa ongelmallisena.</p> <p><i>Päätöksen moite.</i> Lähes kaikki ehdotusta kommentoineet lausunnonantajat kannattavat päätöksen moiteperusteiden selventämistä muuta yhteisöläinsäädäntöä vastaavasti. Yksi lausunnonantaja totesi moitteenvarauisuuden edellytyksenä olevan "vaikutuksen yhdistyksen jäsenen oikeuteen" olevan epäselvä kriteeri ja yksi lausunnonantaja esitti, että lakia ei pitäisi muuttaa tältä osin.</p> <p><i>Rekisteri-ilmoitukset.</i> Enemmistö lausunnonantajista kannattaa yhdistysten rekisteri-ilmoitusten tekemisen helpottamista. Muutama lausunnonantaja esitti rekisteri-ilmoitusten tekemiseen liittyvien vastuukysymysten tarkastelua jatkovalmistelussa. Muutaman lausunnonantajan mukaan perus- ja muutositmoitusten tekemiseen ehdotetuille muutoksille ei ole perusteita.</p>	
Asiasanat	yhdistys, yhdistyslaki, purkautuminen, selvitysmenettely, selvitysmies, yhdistysrekisteri, rekisteripoisto, perusilmoitus, muutositmoitus, päätöksen moite, yritys- ja yhteisötietolaki	
Asianumerot	OM 18/41/2015	
	ISSN (verkkójulkaisu) 1798-7105	ISBN (verkkójulkaisu) 978-952-259-492-1
	URN-tunnus http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-492-1	
Julkaisujen myynti/ jakelu	www.oikeusministerio.fi	

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare	Ministerium Justitieministeriet	Utgivningsdatum 27.1.2016
Författare	Markus Tervonen	
Publikationens namn	Avförande av passiva föreningar ur föreningsregistret samt underlättande av registrering, beslutsfattande och likvidationsförfarande i föreningar Sammandrag av utlåtandena	
Publikationsseriens namn och nummer	Justitieministeriets publikation 4/2016	
Publikationens tema	Betänkanden och utlåtanden	
Referat	<p>Under hösten 2015 utarbetade justitieministeriet i samarbete med Patent- och registerstyrelsen och arbets- och näringsministeriet ett utkast till bestämmelser om avförande av passiva föreningar ur föreningsregistret och till ändring av bestämmelserna om upplösning av en förening. Syftet med bestämmelserna är att göra det lättare att hålla föreningsregistret uppdaterat. Därtill föreslogs det att föreningslagens bestämmelser om ogiltighetsgrunderna för ett föreningsbeslut förtydligas och att bestämmelserna om sättet att göra registeranmälan förenklas för att underlätta bildandet av en förening och föreningens verksamhet.</p> <p>Förslaget var på remiss 4.11–18.12.2015 och sammanlagt 41 utlåtanden lämnades in.</p> <p><i>Avförande av passiva föreningar ur registret.</i> Remissinstanserna förhöll sig i huvudsak positivt till de förslagna bestämmelserna om avförande av passiva föreningar ur registret på registermyndighetens initiativ. En del av remissinstanserna ansåg uppmärksamhet bör fästas vid tillräcklig information om förfarandet och registermyndighetens utredningsskyldighet för att minimera skadorna som kan orsakas av att föreningar avförs ur registret. Därtill ansågs det vara viktigt att föreningar som felaktigt avförts ur föreningsregistret vid behov lätt kan återinföras i registret.</p> <p><i>Förtydligande av likvidationsförfarandet och upplösning av en passiv förening.</i> Remissinstanserna understödde i huvudsak förslaget om att förtydliga bestämmelserna om likvidationsförfarandet och att överföra behandlingen av ansökan om upplösning till Patent- och registerstyrelsen. Det föreslogs dock att man i den fortsatta beredningen ska precisera bestämmelserna om likvidatorns rättigheter och bokföringsskyldighet samt klargöra ansvaret för dem som fått medel från föreningen. En del av remissinstanserna såg det som problematiskt att föreningsmedlemmarna möte granskar slutredovisningen vid ett likvidationsförfarande.</p> <p><i>Klander av beslut.</i> Nästan alla av remissinstanserna understödde förslaget om att i enlighet med annan samfundslagstiftning förtydliga grunderna för klander av beslut. En av remissinstanserna konstaterade att formuleringen "inverkan på föreningsmedlemmens rätt", som är en av förutsättningarna för beslutets klanderbarhet, är oklar och en annan remissinstans ansåg att lagen inte ska ändras till denna del.</p> <p><i>Registeranmälningar.</i> Största delen av remissinstanserna understödde förslaget om att förenkla förfarandet vid registeranmälningar. I några utlåtanden föreslogs det att ansvarsfrågor i samband med registeranmälningar bör tas upp i den fortsatta beredningen. Vissa av remissinstanserna ansåg att det inte är motiverat att ändra förfarandet vid grund- och ändringsanmälan på det föreslagna sättet.</p>	
Nyckelord	förening, föreningslag, upplösning, likvidationsförfarande, likvidator, föreningsregister, avförande ur register, grundanmälan, ändringsanmälan, klander av beslut, företags- och organisationsdatalagen	
Ärendenummer	OM 18/41/2015	
	ISSN (webbpublikation) 1798-7105	ISBN (webbpublikation) 978-952-259-492-1
	URN http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-492-1	
Beställningar/ distribution	www.oikeusministerio.fi	

SISÄLLYS

1	Johdanto ja yhteenveto	8
1.1	Ehdotus yhdistyslain ja yritys- ja yhteisötietolain muuttamisesta.....	8
1.2	Lausuntokierros	8
1.3	Yhteenveto lausuntopalautteesta	10
2	Yleiset kommentit	11
3	Säännöskohtaiset kommentit	12
3.1	Päätöksen moite (YhdL 32 §)	12
3.2	Yhdistyksen päätökseen perustuva selvitysmenettely (YhdL 40 §).....	13
3.3	Toimintansa lopettaneen yhdistyksen määrääminen purettavaksi (YhdL 41 §)	16
3.4	Yhdistyksen purkaminen ja poistaminen rekisteristä viranomaisen aloitteesta (YhdL 41 a ja 41 b §)	16
3.5	Yhdistyksen rekisteri-ilmoitukset (YhdL 48 ja 52 § ja YTJ-lain 14 §)	20
3.6	Muut kommentit	22

1 Johdanto ja yhteenveto

1.1 Ehdotus yhdistyslain ja yritys- ja yhteisötietolain muuttamisesta

Oikeusministeriössä laadittiin syksyllä 2015 yhteistyössä Patentti- ja rekisterihallituksen ja työ- ja elinkeinoministeriön kanssa luonnos hallituksen esitykseksi yhdistyslain ja yritys- ja yhteisötietolain muuttamisesta. Luonnos on ollut saatavilla oikeusministeriön internet-sivuilla osoitteessa:

<http://www.oikeusministerio.fi/fi/index/valmisteilla/lakihankkeet/yhtiooikeus/toimimattomienyhdistystenrekisteripoisto.html>

HE-luonnoksessa esitettiin muutettavaksi yhdistyksen purkamista ja rekisteristä poistamista koskevia yhdistyslain säännöksiä siten, että yhdistysrekisterin ajantasaisuutta voidaan jatkossa ylläpitää nykyistä paremmin. Ehdotuksen mukaan rekisteriviranomainen voisi oma-aloitteisesti käynnistää toimintansa lopettaneiden yhdistysten poistamisen yhdistysrekisteristä. Yhdistyksen perustamisen ja toiminnan helpottamiseksi esitettiin, että yhdistyslain säännöksiä yhdistyksen kokouksen päätöksen pätemättömyydestä selvennetään ja säännöksiä rekisteri-ilmoitusten tekemisestä helpotetaan.

1.2 Lausuntokierros

HE-luonnoksesta 4.11.–18.12.2015 pidetyllä lausuntokierroksella pyydettiin lausuntoa yhteensä 62 toimijalta (ks. lista alla), joista 34 antoi lausunnon (lausunnon antaneet merkitty listaan *:illa). Lisäksi lausuntopyynnön jakelun ulkopuolelta ehdotusta kommentoi 7 lausunnonantajaa (Riitta Itälä ja Markku Lemmetty, Erik Haaman, PricewaterhouseCoopers Oy (PwC), Suomen Kulttuurirahasto, Suomen Kuluttajaliitto, Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry (KYT) ja Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä YTR (YTR)).

Valtiovarainministeriö	(VM)	*
Opetus- ja kulttuuriministeriö	(OKM)	*
Maa- ja metsätalousministeriö		
Työ- ja elinkeinoministeriö		
Ympäristöministeriö	(ilm. ei lausuttavaa)	
Suomen Keskusta		*
Kansallinen Kokoomus		
Perussuomalaiset		
Svenska Folkpartiet i Finland	(SFP)	*
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue	(SDP)	*
Vasemmistoliitto		*
Vihreä liitto		
Suomen Kristillisdemokraatit		
Kommunistinen Työväenpuolue – Rauhan ja Sosialismin puolesta		
Suomen Kommunistinen Puolue		

Akava		*
Elinkeinoelämän keskusliitto EK	(EK)	*
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK	(SAK)	*
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK	(STTK)	*
Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto MTK	(MTK)	*
Suomen Yrittäjät	(SY)	*
Kopioisto	(ilm. ei lausuttavaa)	
Teosto		
Iholiitto		
Invalidiliitto		
Finlands Svenska Scouter		
Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta	(KANE)	*
Kehitysyhteistyön palvelukeskus Kepa ry		*
Luonto-Liitto		
Osakesäästäjien keskusliitto		*
Suomen Demokratian Pioneerien Liitto SDPL		
Suomen harrastajateatteriliitto		
Suomen Liikunta ja Urheilu VALO	(VALO)	*
Suomen Nuorisoseurat		*
Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi		*
Suomen Omakotiliitto		*
Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter		*
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys	(SOSTE)	*
Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF		
Suomen Työväen Urheiluliitto ry	(TUL)	*
Svenska hörsel förbundet		
Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta	(SRNK)	*
Ulkosuomalaisparlamentti (yhteinen lausunto Suomi-Seura ry:n kanssa)		*
Vanhustyön keskusliitto		
Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA		
Etelä-Suomen Aluehallintovirasto	(ESAVI)	*
Harmaan talouden selvitysyksikkö	(HTSY)	*
Keskusrikospoliisi	(KRP)	*
Maanmittauslaitos	(MML)	*
Patentti- ja rekisterihallitus	(PRH)	*
Valvira Sosiaali- ja terveysalan valvontavirasto	(ilm. ei lausuttavaa)	
Valtiokonttori		
Valtiontalouden tarkastusvirasto		
Verohallinto		*
Finanssialan Keskusliitto		
JHTT-yhdistys		*
Kansallisten palvelujen kehittäjät KAPAK		
Suomen Asianajajaliitto		*
Suomen Kuntaliitto		*
Suomen Taloushallintoliitto		
Suomen Tilintarkastajat		
Raha- ja automaattiyhdistys RAY		
Helsingin yliopisto, Oikeustieteellinen tiedekunta		
Turun yliopisto, oikeustieteellinen tiedekunta		
Jyväskylän yliopisto, Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta		
Professori Heikki Halila (yhteinen lausunto Tarastin kanssa)		*
Hallintoneuvos Lauri Tarasti (yhteinen lausunto Halilan kanssa)		*

1.3 Yhteenveto lausuntopalautteesta

Toimimattomien yhdistysten rekisteripoisto. Selvä enemmistö lausunnonantajista suhtautuu myönteisesti yhdistyslakiin ehdotettuihin säännöksiin toimimattomien yhdistysten viranomaisaloitteisesta rekisteripoistosta. Muutaman lausunnonantajan mukaan rekisteripoisto pitäisi kuitenkin toteuttaa yhdistyslain sijaan erillisellä kertalailla. Lausuntopalautteessa kiinnitettiin huomiota riittävään tiedottamiseen ja rekisteriviranomaisen selvitysvelvollisuuteen, jotta yhdistysrekisteristä ei poistettaisi tosiasias-
sa toimivia yhdistyksiä. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että yhdistysrekisteristä mahdollisesti virheellisesti poistetut toimivat yhdistykset voitaisiin tarvittaessa palauttaa helposti rekisteriin.

Toimimattoman yhdistyksen määrääminen purettavaksi. Ehdotusta kommentoivat lausunnonantajat kannattavat riidattomien purkihakemusten käsittelyn siirtämistä Patentti- ja rekisterihallitukseen. Yksi lausunnonantaja ehdotti harkittavaksi, että yhdistyksen kuulemisesta luovutaan silloin, kun se on ilmeisen tarpeetonta. Muutama lausunnonantaja esitti, että toimimattoman yhdistyksen purettavaksi määrääminen olisi annettava tiedoksi myös yhdistyksen keskusjärjestölle ja/tai yhdistyksen säännöissä mainituille tahoille. Lisäksi kiinnitettiin huomiota selvitysmiehen valintaperusteisiin viranomaisen tai tuomioistuimen määrätessä yhdistyksen purettavaksi.

Selvitysmenettelyn selventäminen. Enemmistö lausunnonantajista kannattaa selvitysmenettelyn selventämistä. Muutaman lausunnonantajan mukaan purkautuvasta yhdistyksestä varoja saaneen vastuuta on vielä selvennettävä jatkovalmistelussa. Myös selvitysmiehen oikeuksista ja tilinpitovelvollisuudesta ehdotettiin säädettäväksi tarkemmin väärinkäytösten välttämiseksi. Osa lausunnonantajista piti ongelmallisena ehdotusta selvitysmenettelyn loppuselvityksen tarkastamisesta yhdistyksen jäsenten kokouksessa. Lisäksi jatkovalmistelussa esitettiin tarkemmin arvioitavaksi kiinteistökirjaamisjärjestelmän kannalta tärkeitä kysymyksiä. Kaksi lausunnonantajaa totesi, etteivät ehdotukset selvitysmenettelyn selventämiseksi ole perusteltuja.

Päätöksen moite. Lähes kaikki ehdotusta kommentoivat lausunnonantajat kannattavat päätöksen moiteperusteiden selventämistä muuta yhteisölaainsäädäntöä vastaavasti. Yksi lausunnonantaja totesi moitteenvараisuuden edellytyksenä olevan "vaikutuksen yhdistyksen jäsenen oikeuteen" olevan epäselvä kriteeri ja yksi lausunnonantaja esitti, että lakia ei pitäisi muuttaa tältä osin.

Rekisteri-ilmoitukset. Enemmistö lausunnonantajista kannattaa yhdistysten rekisteri-ilmoitusten tekemisen helpottamista ehdotetulla tavalla. Muutama lausunnonantaja esitti rekisteri-ilmoitusten tekemiseen liittyvien vastuukysymyksen tarkastelua jatkovalmistelussa. Kaksi lausunnonantajaa esitti, ettei perus- ja muutositmoitusten tekemiseen ehdotetuille muutoksille ole perusteita. Lisäksi yhden lausunnonantajan mukaan hallituksen jäsenen ja nimenkirjoittajan oman eron ilmoittamista yhdistysrekisteriin tulisi vielä harkita.

2 Yleiset kommentit

Enemmistö lausunnonantajista toteaa pitävänsä ehdotusta ja/tai sen tavoitteita yleisesti perusteltuina (Omakotiliitto, KYT, Suomi-Seura ja Ulkosuomalaisparlamentti, Osakesäästäjien Keskusliitto, SOSTE, SRNK, SY, MTK, STTK, SAK, Keskusta, SDP, PRH, KRP, HTSY, ESAVI, OKM, VM, PwC, JHTT-yhdistys). Lakiehdotusta yleisesti kannattavilla lausunnonantajilla oli lisäksi useita yksityiskohtaisia kommentteja ja muutosehdotuksia.

Ehdotusta kannattaneet lausunnonantajat arvioivat lainmuutoksen muun muassa helpottavan yhdistystoimintaa (STTK), parantavan yhdistysrekisteritietojen ajantasaisuutta ja oikeellisuutta (Omakotiliitto, SOSTE, SY, STTK, SRNK) ja tuovan viranomaistoimintaan tehokkuutta ja säästöjä (SOSTE, KYT, SRNK, PRH). Ehdotusten katsottiin myös selventävän oikeustilaa (Suomi-Seura ry ja Ulkosuomalaisparlamentti) ja helpottavan pienten yhdistysten toimintaa (Keskusta). Ehdotusta pidettiin oikeansuuntaisena ja kannatettavana myös harmaan talouden torjunnan kannalta (HTSY).

MML:n mukaan **kiinteistökirjaamisviranomaisen näkökulma on jatkovalmistelussa otettava huomioon**. Yhdistyksen purkamiseen ja rekisteripoistoon liittyvillä kysymyksillä on *MML:n* mukaan aina merkitystä myös lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriä ylläpitävän viranomaisen kannalta.

Asianajajaliitto huomauttaa, että **yhdistysten toimintaympäristö on varsin moninainen ja poikkeaa useimmista muista yhteisömuodoista**. Asianajajaliiton mukaan on syytä olla varovainen haettaessa johtoa yleisesti yhteisöoikeudesta yhdistysten puolelle. Varsinkin joustavuus ja kustannusten minimoiminen ovat tärkeitä pienimuotoisille yhdistyksille.

Kaksi lausunnonantajaa (Akava, Halila ja Tarasti) totesi, että **yhdistyslaissa tulisi välttää liian yksityiskohtaista sääntelyä**. Näiden lausunnonantajien mukaan yhdistyslain tavoitteena on riittävällä tasolla säätää yhdistysten toiminnan reunaehdoista niin, että monet asiat on tarkoituksellisesti jätetty käytännön varaan. Tästä syystä yhdistyslakia ei tarvitse muuttaa kovin usein ja laki edistää yhdistysten aatteellista toimintaa eikä aiheuta toimintaan tarpeettomia hankauskohtia. *Halilan ja Tarastin* mukaan yhdistyslain avaaminen tarkoittaisi yhtiökaaren mukaisen mallin soveltamista yhdistysoikeuteen ja avointa keskustelua tulisi käydä siitä, onko yhdistyslakia syytä kerta toisensa jälkeen lähentää kohden osakeyhtiölakia. Tämän kehityksen päässä voi Halilan ja Tarastin mukaan olla tilanne, jossa mikä tahansa liiketoiminta sallitaan avoimesti yhdistyksille niin, että ne voivat olla liiketoimintayksiköitä. Yhdistyslain kohde – aatteellisten yhdistysten toiminta – poikkeaa liiketoiminnasta. Siihen ei tarvita yhtä seikkaperäisiä säännöksiä kuin liiketoiminnan organisoimisesta. Jos halutaan karsia sääntelyä ja vähentää byrokratiaa, mitä yhteiskunnallisessa keskustelussa on pidetty tärkeänä, tulisi Halilan ja Tarastin mukaan välttää sääntelyä, johon ei ole välttämätöntä tarvetta.

3 Säännöskohtaiset kommentit

3.1 Päätöksen moite (YhdL 32 §)

Lähes kaikki ehdotusta kommentoineet lausunnonantajat kannattavat päätöksen moitteenvaraisuuden selventämisestä muuta yhteisölainsäädäntöä vastaavasti (Omakotiliitto, TUL, Kuntaliitto, VALO, SOSTE Allianssi, Kepa, Asianajajaliitto, MTK, SY, Keskusta, Vihreät, PwC). Ehdotuksen arvioitiin selventävän ja helpottavan yhdistysten päätöksentekoa (Omakotiliitto, SOSTE, Allianssi, MTK, PwC) ja teknisten apuvälineiden käyttöä päätöksenteossa (Keskusta, PwC). Tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi SY ehdottaa esitysluonnoksen perusteluissa todettavaksi täsmällisemmin, että menettelyvirheen määritelmä vastaa muilta osin voimassa olevaa lakia ja sen perusteluja.

Menettelyvirheen vaikutusta ”muuten yhdistyksen jäsenen oikeuteen” epäselvänä pitävät *Halila ja Tarasti* toteavat, että lakiehdotuksessa ei tavoitella oikeustilan muutosta vaan sen selventämistä. Ehdotuksen perusteluihin viitaten *Halila ja Tarasti* toteavat, että voisi ajatella, että on makuasia annetaanko laissa enemmän informaatiota oikeustilan sisällöstä kuin nykyisin, jos oikeustilaa ei haluta muuttaa. Menettelyvirheen vaikutus ”muuten yhdistyksen jäsenen oikeuteen” voi *Halilan ja Tarastin* mukaan aiheuttaa ongelmia. Kun ilmaisu olisi yhdistyslaissa uusi, yhdistysoikeutta tuntevakin voi jäädä miettimään, mitä sillä tarkoitetaan. Perusteluista ei *Halilan ja Tarastin* mukaan ilmene, millaisia jäsenen oikeuksia tässä tarkoitetaan. Jäsenen oikeudet voivat olla paitsi hallinnoimisoikeuksia ja taloudellisia oikeuksia myös muita oikeuksia kuten oikeus osallistua kilpailutoimintaan urheilujärjestöissä, oikeus osallistua metsästykseen metsästysseuroissa, oikeus pitää venepaikkaa venekerhoissa, ja missä tahansa yhdistyksissä oikeus osallistua yhdistyksen tilaisuuksiin ja saada yhdistyksen palveluita.

Akavan mukaan **olisi parempi, ettei YhdL 32.1 §:ää lainkaan avata**. Lainkohdan muutos aiheuttaisi *Akavan* mukaan enemmän epätietoisuutta ja tulkintaongelmia kuin poistaisi niitä. *Akavan* mukaan ehdotus tarkoittaa sitä, että vaikka yhdistyksen päätös loukkaisi jäsenoikeuksia, mutta tällöin ei oltaisi rikottu yhdistyslakia tai yhdistyksen sääntöjä, päätös ei olisi moitteenvaarainen. Eri yhteisömuotojen oikeudellisella sääntelyllä on heijastusvaikutuksia toisiin yhteisöihin, esim. henkilöstörahasolain esikuvana on yhdistyslaki. Moitteenvaaraisuutta koskeva sääntely tulisi jättää nykyiselleen, huomioiden myös mahdolliset heijastusvaikutukset mm. henkilöstörahasolain kenttään.

3.2 Yhdistyksen päätökseen perustuva selvitysmenettely (YhdL 40 §)

Enemmistö ehdotusta kommentoineista lausunnonantajista kannatti selvitysmenettelyn selventämistä ehdotetulla tavalla (TUL, Ulkosuomalaisparlamentti ja Suomi-Seura ry, Kuntaliitto, Suomen Kulttuurirahasto, Allianssi, Kepa, YTR, Keskusta, SFP, MML, ESAVI, PwC). HE-luonnoksessa lain muuttamiselle esitettyjen perustelujen lisäksi selvitysmenettelyn selventämisen katsottiin olevan eduksi kirjaamisviranomaisen laillisuusarvioinnin ja yhdistyksen edustamisoikeuden selventämisen kannalta (MML). Lisäksi *ESAVI:n* mukaan selvitysmiehellä on valtion viranomaista paremmat edellytykset hankkia tietoa siitä, mikä taho edistäisi parhaiten samoja tai samankaltaisia tarkoituksia, joita varten purkautuva yhdistys on aikanaan perustettu ja varat on hankittu.

Suomen Kulttuurirahasto esittää lakiin **otettavaksi selvyuden vuoksi maininnan siitä, tuleeko tilanteessa, jossa on määrätty useampi selvitysmies, heidän tehdä päätöksensä yksimielisenä vai riittääkö enemmistöpäätös**. Tällä on Kulttuurirahaston mukaan olennainen merkitys esim. päätettäessä siitä, mihin tarkoitukseen jäljellä olevat varat käytetään.

PwC katsoo, että yhdistyslain 5 luvun 23 §:n 2 momenttia vastaavasti yhdistyksen kokous hyväksyy loppuselvityksen. *PwC ehdottaa, että esitysluonnoksen sanamuotoa muutetaan tältä osin siten, että selvitysmiesten on kutsuttava yhdistyksen kokous koolle hyväksymään loppuselvitys eikä tarkastamaan sitä. *PwC* katsoo lisäksi, että sääntelyn selkeyden ja muiden yhteisöjen purkamista koskevaa sääntelyä vastaavasti **yhdistyslakiin tulisi lisätä määräykset loppuselvityksen tarkastamisesta yhdistyksen tilinpäätöksen tarkastamista vastaavien määräysten mukaisesti**. Edelleen *PwC:n* näkemyksen mukaan sääntelyn selkeyden kannalta olisi kannatettavaa, että **yhdistyslakiin lisättäisiin nimenomainen maininta purkautumisen jälkeen mahdollisesti tarvittavien selvitystoimien (nk. jälkiselvitys) suorittamisesta** muuta yhteisölainsäädäntöä vastaavalla tavalla.*

Purkautuvasta yhdistyksestä varoja saaneen velkavastuuta on selvennettävä, esittävät *Asianajajaliitto*, *KYT ry* ja *MML*. Asianajajaliiton mukaan yhdistyksen purkautumiseen liittyvää menettelyä on perusteltua täsmentää, mutta menettelystä ei pidä tehdä tarpeettoman monimutkaista, jotta asianmukaista purkamista ei jätettäisi tekemättä. Varojen saamisesta seuraavaa velkavastuuta koskeva ehdotettu 7 luvun 40 §:n 4 momentti on Asianajajaliiton mukaan sanamuodoltaan varsin laaja. Se voisi kattaa myös toiminnan aikana tapahtuneita varojen jakoja. Kyseisen momentin perusteluissa viitataan kuitenkin vain selvitysmenettelyn aikaisiin toimiin. Ehdotuksessa olisi hyvä täsmentää, koskisiko palautusvastuu myös toiminnan aikaisia toimia, ja jos koskisi, missä laajuudessa ja millä edellytyksillä. Ehdotettu muotoilu voi herättää myös kysymyksen siitä, riittääkö, että henkilö palauttaa vastaavan määrän varoja, kuin yhdistyksellä on kattamattomia velkoja, mutta saisi pitää loput lain tai sääntöjen vastaisesti saamansa varat. Tämä tulkinta voisi johtaa siihen, että yhdistyksen toiminnasta jääneitä varoja ei käytettäisi sääntöjen mukaisesti vaan yksityisiin tarkoituksiin. Kyseisen 4 momentin osalta olisi myös hyvä selventää, voivatko sen nojalla vaatimuksia esittää yhdistys tai sen konkurssipesä vai yksittäiset velkojat. Käytännön ongelmia syntyy, jos vastuullisia tai velkojia olisi useampia: kuka saisi varat ja missä suhteessa vastuu jaettaisiin varoja saaneiden kesken. Saman pykälän 3 momentissa oleva konkurssiin asettamisvelvollisuus voi myös olla tulkinnanvarainen suhteessa 4 momentin velkavastuuseen. Voidaan kysyä, katsotaanko yhdistys ylivelkaiseksi, jos joku on kuitenkin velvollinen maksamaan velat, joiden katteeksi ei ole varoja.

MML esittää varoja saaneen velkavastuun täsmentämistä kiinteistökirjaamisjärjestelmän ja kirjaamisviranomaisen vastuun näkökulmasta. *MML:n* mukaan kiinteistökirjaamisjärjestelmään liittyvän valtion vahingonkorvausvastuun kannalta voisi olla perusteltua selvittää perusteluissa, onko laittomasti varoja saaneen vastuu esinekohtaista vastuuta vai koskeeko vastuu vain saadun omaisuuden arvoa.

Selvitysmiesten velvollisuuksiin esitetyt muutokset ovat jossakin määrin ongelmallisia *Kuluttajaliiton* mukaan. **Erytyisesti selvitysmiesten velvollisuus kutsua yhdistyksen jäsenet yhdistyksen kokoukseen on joissakin tilanteissa ongelmallinen.** Kuluttajaliitto huolehtii jäseninään olevien kuluttajayhdistysten jäsenrekisterin ylläpidosta ja on hakenut käräjäoikeudelta sellaisten yhdistysten, joissa ei ole enää yhtään jäsentä, purkamista. Tällaisissa tilanteissa yhdistyksen kokouksen koolle kutsuminen on selkeästi tarpeetonta. Lisäksi Kuluttajaliitto näkee yhdistyksen kokouksen pitämisvelvollisuuden ongelmalliseksi tilanteissa, joissa yhdistyksen varallisuus on ollut erittäin pieni. Kuluttajaliiton jäsenenä olleissa toimimattomissa kuluttajayhdistyksissä varallisuuden määrä on jäänyt alle sataan euroon, joskus yhdistyksen pankkitilin lopettaminen on maksanut jopa enemmän kuin tilillä on ollut rahaa. Kuluttajaliiton mielestä **kokouksenpitovelvollisuutta tulisikin rajata siten, että kokousta ei tarvitsisi järjestää silloin, kun se on ilmeisen epätarkoituksenmukaista yhdistyksen varallisuus ja muut asiaan vaikuttavat seikat huomioon ottaen.**

Selvitysmenettelyn selkeyttämistä sinänsä kannatettavana tavoitteena pitävä *Vihreät* kiinnittää huomiota kahteen mahdolliseen ongelmaan: 1) **YhdL 40 §:ää esitetään muutettavaksi siten että yhdistyksen purkamista koskevan ”yhdistyksen päätöksen” sijaan puhutaan ”yhdistyksen kokouksen päätöksestä”.** Tämä muodostaa ristiriidan YhdL 23 § kanssa, jossa yksiselitteisesti todetaan, että oikeus päättää yhdistyksen purkamisesta voidaan säännöissä delegoida yhdistyksen kokoukselta valtuutettujen kokoukselle. YhdL 40 § ehdotetun uuden muotoilun voidaan katsoa sulkevan pois tämän mahdollisuuden, mitä muutoksella ei tavoiteltane. b) Selvitysmiehille esitetään velvoitetta kutsua yhdistyksen kokous koolle tarkastamaan loppuselvitys. **On käytännössä vaikea nähdä, että toimintansa lopettanut yhdistys pystyisi useinkaan enää organisoimaan yhdistyksen kokouksen.** Lisäksi on epäselvää, miten yhdistys ylipäänsä voisi enää toimia (kutsua jäsenet yhdistyksen kokoukseen), kun oikeuskirjallisuudessa on katsottu yhdistyksen toiminnan nimenomaisesti loppuvan purkamispäätökseen. Esityksestä ei myöskään selviä, (i) onko ko. kokouksen tarkoitus vain loppuselvityksen tiedoksi saattaminen, (ii) mitä seuraisi, jos jäsenet kieltäytyisivät hyväksymästä loppuselvitystä, (iii) ja mikä olisi kyseisen kokouksen toimivalta, kun yhdistys on jo lakannut toimimasta. Onkin syytä pelätä, että esitetty velvoite lisäisi yhdistyksen purkamista koskevaa hallinnollista taakkaa ja aiheuttaisi ei-tavoiteltuja ongelmia purkamismenettelyn tielle. Puolue esittääkin, että molempia muutoksia harkitaan vielä uudestaan edellä sanotun valossa.

Verohallinto toteaa, ettei ehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa ole perusteltu, **miksi laissa ei säädetä selvitystilän merkitsemisestä yhdistysrekisteriin.** Tarvittaessa selvitysmiehet voivat ilmoittaa itsensä rekisteriin, jolloin ulkopuoliset voivat yhdistysrekisteristä selvittää kenellä on oikeus toiminnan kirjoittamiseen selvitysmenettelyn aikana. Tällainen merkintä selvitystilasta ja selvitysmiehen yhteystiedot olisivat Verohallinnolle tarpeellisia tietoja. Verohallinnon mukaan **ei voida pitää perusteltuna, että yhdistys voisi purkautumisen jälkeen jatkaa rekisteröimättömänä yhdistyksenä.** Yhdistyslain 40 §:n 3 momentin tilalle ehdotettua uutta 40 §:n 5 momenttia Verohallinto ei pidä siten perusteltuna muutoksena.

Väärinkäytösten välttämiseksi on tärkeää säännellä täsmällisemmin selvitysmiehen oikeuksia ja tilinpitovelvollisuutta, toteaa *MTK*. Sen mukaan selvitysmenettelystä aiheutuvat käytännön ongelmat painottuvat tilanteisiin, joissa puhevaltaista tahoa ei enää ole tunnistettavissa eikä viranomaisillakaan ole toimivaltaa puuttua tapahtuneisiin väärinkäytöksiin. On ollut tilanteita, jolloin kymmeniä vuosia toimimattomalla yhdistyksellä, jonka jäseniä ei tavoiteta ja hallituksen jäsenetkin ovat kuolleet, on kuitenkin omaisuutta. Aluehallintoviraston määrättyä tällaiselle yhdistykselle selvitysmiehen, on selvitysmies käytännössä myynyt omaisuuden pilkkahintaan bulvaanille ja näin kavaltanut koko omaisuuden ilman, että hän olisi vastuussa toimintaan kenellekään ja ilman, että tällaisesta on tarvinnut tehdä tiliä saati, että kenellekään olisi edes puhevaltaa moittia tämän toimia. *MTK:n* mukaan selvitys tehdyistä toimista ja tilitys olisi annettava myös *PRH:lle*, joka voisi arvioida, onko varojen siirto toiselle yhdistykselle tapahtunut siten, kuin yhdistyksen säännöt määräävät ja että vastaanottavan yhdistyksen toiminnan tarkoitus on riittävän lähellä lakkaavan yhdistyksen toiminnan tarkoitusta. Olisi myös syytä harkita moitepuhevallan antamista sellaisille muille yhdistyksille, joiden toiminnan tarkoitus on lähellä lakkaavan yhdistyksen tarkoitusta. Esim. olisiko lakkaavan paikallisen sotaveteraaniyhdistyksen varat siirrettävissä valtakunnalliselle yhdistykselle, paikalliselle vammaisyhdistykselle, Punaiselle Ristille tms. Tällaisissa kysymyksissä *PRH:lla* tulisi *MTK:n* mukaan olla mahdollisuus ottaa kantaa. Myös *SRNK:n* mukaan olisi **tarkoituksenmukaista velvoittaa purkautunut yhdistys toimittamaan loppuselvitys *PRH:lle* tarkistusta varten ja laissa nimenomaisesti velvoittaa *PRH:ta* valvomaan, että varat on jaettu lain ja sääntöjen mukaisesti.**

MML esittää, että ehdotuksen jatkovalmistelussa arvioitaisiin tarkemmin seuraavat kiinteistökirjaamisjärjestelmän kannalta olennaiset seikat: **1) Kirjaamisviranomaisen vastuu saannon laillisuuden arvioinnista, kun purkautuvan yhdistyksen kiinteistö tai maanvuokraoikeus luovutetaan säännöissä määrätyn tahon sijasta yhdistyksen toimintaan läheisesti liittyvän tarkoituksen edistämiseen, 2) Purkautuneesta yhdistyksestä varoja saaneen vastuu yhdistyksen velkojille (esineoikeus vs. saamisoikeus) ja 3) Purkautuneesta yhdistyksestä varoja saaneen vastuu sille, jolle varat olisi sääntöjen mukaan pitänyt luovuttaa.** Lausunnonaan *MML* selvittää mainittuja tilanteita yksityiskohtaisesti kirjaamisviranomaisen näkökulmasta.

Halila ja Tarasti ja *Akava* toteavat, **ettei selvitysmenettelyn tarkoituksesta säättämisen (YhdL 40 §:n 2 momentti) perusteluksi riitä se, että vastaavasti on säädetty ”uudemmassa yksityisoikeudellisia yhteisöjä koskevassa lainsäädännössä”.** *Akavan* mukaan säännöksen lisääminen yhdistyslakiin johtaisi epäsymmetriaan, kun lakia ei ole alun alkaen kirjoitettu kuormittavuuden välttämiseksi tällä tavoin. Lakiehdotuksen 40 §:n 3 momentin osalta olisi *Halilan ja Tarastin* ja *Akavan* mukaan **parempi pysyttää sääntely ennallaan eli säättää siitä, että selvitysmiehellä on oikeus (ei velvollisuutta) yhdistyksen hakemiseen konkurssiin**, kuten YhdL 61 §:ssä on yhdistyksen hallituksen osalta menetelty. Tuossa lainkohdassa on kyse kompetenssista, ei velvollisuudesta tai sen puuttumisesta. Samalla tavoin voitaisiin säätää myös YhdL 40 §:ssä. *Halilan ja Tarastin* ja *Akavan* mukaan **yhdistyksen jäsenten kutsuminen koolle hyväksymään loppuselvitys olisi tarpeeton lisäys, koska loppuselvitystä voidaan moittia YhdL 42 §:ssä säädetyin tavoin.** Siksi ei tarvita erikseen kokousta, jossa raportti käsitellään. Purettavat yhdistykset eivät ole aina pieniä henkilöjäsenyhdistyksiä, vaan ne voivat olla esimerkiksi suuria ammattiliittoja tuhansine jäsenineen tai satoine alayhdistyksineen. Ylimääräisen kokouksen pitäminen on niissä myös kustannuskysymys.

3.3 Toimintansa lopettaneen yhdistyksen määrääminen purettavaksi (YhdL 41 §)

Kaikki ehdotusta kommentoineet lausunnonantajat (Kuntaliitto, Kuluttajaliitto, Suomen Partiolaiset, Suomen Nuorisoseurat ry, TUL, Ulkomaalaisparlamentti ja Suomi-Seura ry, YTR, Allianssi, Kepa SRNK, Kulttuurirahasto) **kannattavat riidattomien purkuhakemusten käsittelyn siirtämistä Patentti- ja rekisterihallitukseen.**

Kuluttajaliiton mielestä olisi perusteltua harkita mahdollisuutta luopua yhdistyksen kuulemisesta silloin, kun se on ilmeisen tarpeetonta. Tällainen tilanne on kyseessä esimerkiksi silloin, kun yhdistys on päättänyt kokouksessaan yhdistyksen purkamisesta ja yhdistyksen talous on jo selvitetty, mutta purkamisilmoitus yhdistysrekisteriin on jäänyt tekemättä. *KYT ry* katsoo, että tämän pykälän muotoa voisi vielä selkiyttää. *Partiolaisten* mielestä olisi tärkeää, että rekisteriviranomainen ilmoittaa myös yhdistyksen keskusjärjestölle saapuneesta hakemuksesta jäsenyhdistyksen purettavaksi määräämisestä. Mainittu ilmoituskäytäntö parantaisi jäsenyhdistyksen mahdollisuutta tulla kuulluksi. *Kepa* kiinnittää huomiota tilanteisiin, joissa yhdistykseen ei enää saada yhteyttä (ja esim. kirjallinen kehotus palautuu lähettäjälle). Toimintatapa tällaisen varalle olisi Kepan mukaan myös hyvä kirjata lakiin.

Selvitysmiehen nimeämisessä voitaisiin Suomen Nuorisoseurat ry:n mukaan ottaa huomioon seuraavia purettavan yhdistyksen sääntöihin perustuvia mekanismeja:

1. Yhdistys kuuluu sääntöjensä perusteella jäsenenä johonkin liittomuotoiseen organisaatioon. (Esimerkiksi nuorisoseurat kuuluvat sääntöjensä 1 §:n perusteella jäsenenä keskusseuraan (piirijärjestö) ja/tai valtakunnalliseen liittoon). Tällöin selvitysmieheksi tulisi asettaa ko. tahon nimeämä henkilö
2. Yhdistyksen purkamismenettelyssä on mainittu taho, jolle omaisuus purkautuessa luovutetaan. Tällöin selvitysmieheksi tulee asettaa ko. tahon nimeämä henkilö

Lisäksi rekisteriviranomaisen kehotus ilmoituksesta toiminnan jatkumisesta voisi Nuorisoseurat ry:n mielestä mennä tiedoksi em. sääntökohdissa mainituille tahoille, koska purkautumishakemuksen kohteena olevalla yhdistyksellä ei usein ole toimivaltaisia toimihenkilöitä tai -elimä.

3.4 Yhdistyksen purkaminen ja poistaminen rekisteristä viranomaisen aloitteesta (YhdL 41 a ja 41 b §)

Enemmistö lausunnonantajista kannattaa ja/tai pitää tärkeänä viranomaisaloitteisesta rekisteripoistosta säätämistä. Osa näistä kannattaa ehdotusta sellaisenaan (Kuluttajaliitto, Kuntaliitto, Omakotiliitto, Ulkosuomalaisparlamentti ja Suomi-Seura ry, YTR, Kepa, Kulttuurirahasto, KANE, EK, Asianajajaliitto, SFP, Vihreät, HTSY) ja osa ehdotusta kannattaneista lausunnonantajista esittää tarkentavia kommentteja ja ehdotuksia.

Osa ehdotusta kannattaneista lausunnonantajista kiinnittää erityisesti huomiota **riittävään tiedottamiseen massapoiston haittojen minimoimiseksi** (Allianssi, KYT, Partiolaiset, VALO, SAK). *OKM* ja *SY* esittävät harkittavaksi, **pitäisikö rekisteriviranomaisella olla myös rekisteripoiston yhteydessä velvollisuus lähettää kirjallinen ilmoitus/kuulemispyyntö yhdistykselle**. *Kepa* toteaa, että **lakiin olisi hyvä kirjata toimintatapa sen varalle, ettei yhdistykseen enää saada yhteyttä eikä yhdistystä näin ollen voi kuulla**. Ehdotusta kannattava *SY* korostaa rekisteriviranomaisen ensivaiheen selvitysvelvollisuuden merkitystä. Sen mukaan Rekisteriviranomaisen tulisi viran puolesta selvittää yhdistyksen toimintaa koskevat merkinnät Patentti- ja rekisterihallituksen rekistereiden lisäksi ainakin verohallinnon rekistereistä. Viranomaisella tulisi lähtökohtaisesti olla tämä selvitysvelvollisuus niin ehdotetun 41 § kuin 41 a §:n mukaisen menettelyn osalta.

Osa ehdotusta kannattaneista lausunnonantajista mainitsee myös, että **toimimattona poistettu yhdistys on voitava tarvittaessa helposti palauttaa rekisteriin** (Allianssi, STTK, SAK).

Ehdotusta kannattava *Keskusta* esittää **pienehköjen (alle 8000 euron suuruisten) rekisteristä poistettujen yhdistysten varojen käyttämisen viiden vuoden määräajan lyhentämistä esimerkiksi kolmeen vuoteen**. *MTK* toteaa, että menettelysääntöjen helpottamisen rajaaminen tilanteisiin, joissa yhdistyksen varoja on 8000 euroa vähemmän, on perusteltua. Tosin **näissäkin tilanteissa tulisi säilyttää velvollisuus tilityksen toimittamisesta PRH:lle tiedoksi**, jotta edes mahdollistaisiin väärinkäytösten selvittäminen ja henkilökohtaisen vastuun toteuttaminen. Viranomaistehtäviä tämä ei kuitenkaan välttämättä lisäisi. *Ulkosuomalaisparlamentti ja Suomi-Seura ry:n* mukaan **lakiin on turha kirjata rahasummaa**, koska lain on tarkoitus olla pysyvä. Varojen maksimimäärä on päätettävä vuosittain tai indeksiin sidottuna. Lisäksi mahdollisesti käytettävä indeksi olisi spesifioitava (esim. elinkustanusindeksi).

PRH:n ja SRNK:n mielestä muutosehdotuksessa ei perustella riittävän vakuuttavasti sitä, miksi menettelyn aloittaminen olisi yhdistysten osalta mahdollista vasta kahdenkymmenen vuoden kuluttua viimeisestä ilmoituksesta. Myös *VM* esittää, että **muuta yhteisömuotoja vastaava 10 vuoden ajanjakso saattaisi olla ehdotuksen tavoitteiden mukainen**. Nämä lausunnonantajat esittävät harkittavaksi että rekisteriviranomaisella olisi mahdollisuus aloittaa poistamismenettely, jos yhdistysrekisteriin viimeksi tehdystä ilmoituksesta on kulunut kymmenen vuotta. PRH voisi tällöin siirtyä poistomenettelyn toteuttamisessa asteittain kohti 10 vuoden rytmiä poistoista saatujen kokemusten mukaan sekä myös huomioiden kehittyvät mahdollisuudet yhdistysten toimivuuden selvittämisessä. Tätä perustellaan muihin yksityisiin yhteisöihin kaupparekisterilain perusteella sovellettavalla 10 vuoden määräajalla, rekisteripoistomenettelyyn liittyvällä tiedotuksella ja kuulutuksella virallisessa lehdesä sekä sillä, että yhdistyksille tarjotaan rekisteripoiston yhteydessä yksinkertainen ja vaivaton tapa ilmoittaa, että yhdistys jatkaa edelleen toimintaansa. PRH:n mukaan kaupparekisterilain poistamissäännöksen soveltamisesta saatujen kokemusten perusteella aiheettomia ja perusteettomia poistamisia sattuu hyvin vähän ja rekisteriviranomaisen virheellisesti suorittamat poistamiset voidaan hallintolain (434/2003) säännösten perusteella oikaista ja poistetun yhteisön tiedot palauttaa rekisteriin. **Toisaalta muista yhteisömuodoista poikkeavaa 20 vuoden määräaika rekisteripoiston edellytyksenä nimenomaisesti kannattavat** *EK*, *SY*, *Keskusta* ja *TUL*.

Ehdotusta kannattavan *Vasemmistoliiton* mukaan uudistuksen yhteydessä on syytä pohtia, **onko mahdollista ylläpitää esimerkiksi sellaista järjestelmää, jossa PRH ylläpitää jonkinlaista passiivirekisteriä, josta voi tarvittaessa tarkistaa vanhojen yhdistysten (puolueosastojen) tietoja.** Etenkin puolueilla voi olla tilanteita, jossa puolueosaston toiminta on lakannut eikä yhdistysrekisterissä ole merkintöjä viimeisen 20 vuoden ajalta, mutta puolueosaston omaisuuteen kuuluva työväentalo tai muu kiinteistö on yhä käytössä, osastolla on rahaa pankkitilillä tai muuta omaisuutta. Samaan aikaan omistavan yhdistyksen hallinto on voitu laiminlyödä PRH-merkintöjen osalta. Tällaisissa tilanteissa selvitystyön kannalta voi olla erittäin tärkeää löytää vanhoja tietoja yhdistysrekisteristä.

Esityksestä ei käy ilmi, mille valtion viranomaiselle purkautuvan yhdistyksen varat luovutetaan ja miten näiden varojen kanssa on meneteltävä, toteaa *ESAVI* ja esittää ehdotuksen (41 b §:n 4 momentti) ja/tai sen perustelujen täydentämistä jatkovalmistelussa näiltä osin. *ESAVI:n* mukaan PRH olisi soveltuva viranomainen ottamaan yhdistyksen varat vastaan ja siirtämään ne uuteen tarkoitukseen (PRH:lla käytössä yhdistysrekisterin tiedot, ”yhden luukun periaate”). Toissijaisesti Valtiokonttori on soveltuva viranomainen ottamaan varat vastaan (huolehtii jo nykyisin perillisittä ja testamenttitta kuolleitten omaisuuden käytöstä). *ESAVI* ei pidä tarkoituksenmukaisena, että varojen vastaanottaminen ja hallinnointi tapahtuisi aluehallintovirastossa. *ESAVI:n* mukaan **arvoltaan vähäisen omaisuuden selvittäminen ja realisointi saattaa aiheuttaa ongelmia, joten laissa tulisi ottaa kantaa siihen, miten tällaisen omaisuuden kanssa tulisi menetellä.** Silloin kun omaisuutta on niin vähän, ettei se riitä edes rahaksi muuttamisesta aiheutuviin kuluihin, tulisi laissa säätää, miten tällaisen omaisuuden suhteen pitää menetellä, jottei esimerkiksi pienten maa-alojen omistus- ja hallinnointioikeus jää epäselväksi. Myös muun rahalliselta arvoltaan vähäisen omaisuuden (esim. vanhentuneet koneet ja laitteet) käsittelystä tulisi säätää laissa tai ainakin lain esitöissä ottaa kantaa realisointiin ja siihen, miten lopettamisesta aiheutuneet kulut katetaan, mikäli osoittautuu, että varat eivät riitäkään kaikkiin lopputoimenpiteisiin. Laissa tai sen esitöissä pitäisi *ESAVI:n* mukaan lausua myös siitä, mikä taho maksaa yhdistyksen loppuselvittelyistä aiheutuvat kustannukset, mikäli omaisuutta realisoitaessa käy ilmi, että varallisuuden rahaksi muuttaminen aiheuttaa enemmän kuluja kuin tuottoja.

Verohallinto kannattaa toimimattomien yhdistysten rekisteripoistojen toteuttamista. *Verohallinto* katsoo, että rekisteripoiston edellytyksiä arvioitaessa merkinä toiminnan jatkamisesta tulisi pitää esimerkiksi kiinteistöomistusta tai vähäistä merkittävämpiä varoja. Ennen yhdistysrekisteristä poistamista tulisi tarkistaa, onko yhdistyksestä elonmerkkejä YTJ:ssä tai Verohallinnon tiedoissa. **Tulisi varmistua, ettei viranomaisaloitteisen rekisteristä poistamisen jälkeen yhdistykselle jää mitään sellaista toimintaa tai varallisuutta, josta voisi aiheutua veroseuraamuksia, mikä käytännössä vaatii rekisteröitymistä.** Nykyisin Y-lomakkeilla ilmoitetut muutokset eivät välity yhdistysrekisteriin, eivätkä yhdistyksen tiedot tai niiden muutokset välity yhdistysrekisteristä YTJ-palveluun. Yhdistysrekisterissä toteutettavien rekisteripoistojen osalta **tulee pohtia, miten poistot tulevat huomioiduksi myös YTJ:ssä ja Verohallinnon rekistereissä.** Rekisteröinnin ja Y-tunnuksellisuuden etu on, että esimerkiksi verovalvontaa voidaan tietyiltä osin hoitaa automaation keinoin. Siksi rekisteripoisto tulee tehdä vain edellä mainitussa tilanteessa, kun on varmistettu, ettei toimintaa ole. Joka tapauksessa yhdistyksen katsotaan verotuksessa purkautuvan, kun se on poistettu rekisteristä. Jos toiminta jatkuu samassa tai muussa muodossa rekisteripoiston jälkeen, on Verohallinnon näkökulmasta kyse uudesta toimijasta, joka tarvittaessa rekisteröityy ja hoitaa esimerkiksi verovelvoitteensa. Ehdotetun 41 b §:n säännökset varmistaisivat varojen asianmukaisen käsittelyn poikkeustapa-

uksissa. Yksityiskohtaisiin perusteluihin tulisi Verohallinnon mukaan täsmentää 41 b §:n 4 momenttia (mm. varojen meneminen valtiolle) sekä korjata ehdotetun 4 momentin viittaus koskemaan ”Edellä 3 momentissa tarkoitettua määräystä”.

Ehdotusta kannattava **MML kiinnittää huomiota kiinteistökirjaamisen näkökulmaan** silloin, kun rekisteristä poistetulla yhdistyksellä on ollut nimissään kiinteistöjä tai maanvuokraoikeuksia. Jatkovalmistelussa MML ehdottaa selvitettäväksi ja selvennettäväksi ensinnäkin niitä tapauksia, joissa yhdistyksen toiminta todella on loppunut, mutta sen nimiin on jäänyt kiinteistö tai maanvuokraoikeus. Toisaalta MML:n mukaan on tarkasteltava niitä tapauksia, joissa yhdistyksen toiminta ei ollut loppunut eli rekisteristä poisto osoittautuu jälkikäteen virheeksi. Esityksen perusteella jää MML:n mukaan epäselväksi, miten tällöin menetellään rekisteristä poistetun yhdistyksen nimissä mahdollisesti olleen kiinteistön tai maanvuokraoikeuden suhteen. MML:n mukaan ehdotuksesta ei muodostu selvää kuvaa myöskään siitä, mitä esimerkiksi se, että kohdeyhdistyksen tiedetään omistavan kiinteistön, merkitsee rekisteristä poistamisen edellytysten kannalta. MML:n mukaan perustelluinta on, että yhdistystä, jolla on nimissään kiinteistö, ja rekisteriviranomainen tulee tietoiseksi tästä seikasta, ei missään tilanteessa poistettaisi yhdistysrekisteristä. Toisaalta on MML:n mukaan mahdollista, että toimintansa lopettaneella yhdistyksellä on nimissään kiinteistö, mutta rekisteriviranomainen ei lainkaan tule tietoiseksi siitä. MML:n mukaan ehdotettu sääntely näyttäisi tuovan näihin tilanteisiin lisää selkeyttä. Keskeisin edistys on se, että ehdotukseen sisältyy erityinen säännös rekisteristä poistamisen oikeusvaikutuksista (ehdotettu uusi 41 b §), jonka mukaan rekisteristä poistetun yhdistyksen varojen käyttämiseksi ja niistä disponoimiseksi tulee pääsääntöisesti käynnistää normaalit yhdistyksen purkautumiseen liittyvät selvitystoimet.

MML viittaa myös tilanteeseen, jossa **viranomaisen päätöksellä rekisteristä poistetaan tosiasiaassa edelleen toimiva yhdistys, jolla oli kiinteistö tai maanvuokraoikeus**. MML esittää jatkovalmistelussa selvitettäväksi seuraavat kysymykset: 1) Miten yhdistys palautetaan oikeuskelpoiseksi yhteisöksi ja miten sen omistama kiinteistö käsitellään tässä yhteydessä? 2) Hyväksytäänkö rekisteristä poistetun yhdistyksen rekisteristä poistamisen jälkeen tekemät päätökset kiinteistön luovuttamisesta vai onko yhdistykselle valittava selvitysmiehet, joiden tulee hyväksyä tapahtunut kiinteistön luovutus?

Rekisteriviranomaisen tietojensaantisäännösten riittävyys ja tarve arvioitava jatkovalmistelussa, toteaa HTSY. Sen mukaan lakiesitysluonnoksessa ole mainintaa rekisteriviranomaisen tietojenvaihtosäännöksistä viranomaiselta tai lakisääteistä tehtävää hoitavalta, vaikka rekisteriviranomaiselle on asetettu viran puolesta velvollisuus selvittää ainakin Patentti- ja rekisterihallituksen ja mahdollisesti myös Verohallinnon rekistereistä, onko yhdistys harjoittanut toimintaansa. Koska muutokset viranomaisten tiedonsaantioikeuksissa edellyttävät aina lainsäädäntötasoisia muutoksia, HTSY esittää tässä yhteydessä arvioitavaksi, millaiset tietojenvaihtosäännökset rekisteriviranomainen tarvitsee selvitysvelvollisuutensa toteuttamiseksi. Selvitysyksikkö katsoo, että sekä viranomaisharkinnan oikeellisuuden varmistamiseksi että sen tehostamiseksi viranomaistietojen tulee olla laajasti rekisteriviranomaisen käytettävissä yhdistyksen toimivuutta arvioitaessa vastaavaan tapaan kuin uudessa säätiölaissa on säädetty säätiöiden valvonnasta. Selvitysyksikkö huomauttaa, että erityisesti lakiesityksen kohdissa 41.2 §, 41a.1 § ja 41a.3 § Selvitysyksikön velvoitteidenhoitoselvityksen käyttöönotto voisi osaltaan helpottaa rekisteriviranomaisen viranomaisharkintaa ja päätöksentekoa sen suhteen, voidaanko yhdistyksellä katsoa olleen elinkeino-toimintaa tarkasteluajanjaksona.

Jotta rekisteripoistosta ei aiheutuisi epätietoisuutta järjestökentässä, olisi *Halilan ja Tarastin* ja *Akavan* mukaan **parempi, että rekisterin puhdistaminen toteutettaisiin määräajoin toistettavilla kertalaeilla**. Lisäksi tällöin ei tarvitsisi koskea yhdistyslakiin ja kuormittaa sitä uusilla säännöksillä. Toinen vaihtoehto olisi se, että YhdL 41 a §:ssä **säädettäisiin määräajoista, jolloin poistaminen tapahtuisi**. Sopiva väli olisi kymmenen vuotta ja minimissään viisi vuotta. Toisaalta **yhdistyslakiin perustuvaa jatkuvaa rekisteripoistomahdollisuutta ilmoittavat nimenomaisesti kannattavansa PRH, SAK, EK ja Keskusta**.

Hallituksen puheenjohtajan puuttumista selvitystilaperusteena kommentoivat Halila ja Tarasti toteavat, ettei lakiehdotuksen 41 a §:n 4 momenttia ei ole käyty lävitse pykäläkohtaisissa perusteluissa. Heidän mukaansa ehdotus merkitsee sanatarvasti sitä, että heti hallituksen puheenjohtajan toimikauden päätyttyä yhdistystä voidaan kuulla uhalla, että yhdistys puretaan – eikä siis vain poisteta rekisteristä. Uutta hallituksen puheenjohtajaa ei *Halilan ja Tarastin* mukaan merkitä rekisteriin samana päivänä, kun hänet valitaan. Yleensä tässä on jokin viive. Lakiehdotuksen 41 a §:n 4 momentti ilmentäisi pitkälle vietyä viranomaiskeskeisyyttä siinä, että yhdistykset on voitava tarvittaessa heti purkaa, jos rekisteritiedot eivät ole ajan tasalla. *Akavan* mukaan lakiehdotuksen 41 a §:n 4 momentin lainkohta on täysin tarpeeton.

3.5 Yhdistyksen rekisteri-ilmoitukset (YhdL 48 ja 52 § ja YTJ-lain 14 §)

Enemmistö lausunnonantajista (MTK, TUL, Allianssi, Kepa, YTR, Omakotiliitto, KYT ry, Keskusta, Asianajajaliitto, Kuluttajaliitto, Kulttuurirahasto, KANE, VALO, SOSTE, PRH, PwC) **kannattaa yhdistyksen rekisteri-ilmoitusten tekemisen helpottamista ehdotetulla tavalla**. Ehdotuksen todettiin yhdenmukaistavan yhteisölainsäädännön periaatteita (MTK), helpottavan yhdistysten toimintaa (Kepa, Omakotiliitto, KYT ry, SFP, Kuluttajaliitto, Kulttuurirahasto, VALO), lisäävän yhdistystoiminnan avoimuutta (Kulttuurirahasto, PwC) ja parantavan yhdistysrekisteritietojen ajantasaisuutta (Keskusta) sekä nopeuttavan viranomaisten työtä ja säästävän käsitte-lystä aiheutuvia kustannuksia (SOSTE).

Ehdotusta kannattavat *Ulkosuomalaisparlamentti* ja *Suomi-Seura* toteavat, että yhdistyksellä täytyy olla säännöissään oikeus myös rajata rekisteri-ilmoitusten allekirjoitusoikeutta. Useilla yhdistyksillä on monijäseninen hallitus, jolloin on parempi, että ilmoitusten muutosoikeus on vain muutamilla vain siihen valtuutetuilla henkilöillä. Ehdotusta (ainakin) muutosilmoituksen tekemisen osalta kannattava *EK* toteaa, että **säännös (52 §) olisi muotoiltava siten, ettei olisi mahdollista tulkita kaikkien hallituksen jäsenten olevan vastuussa muutosilmoituksen tekemisestä**. Tällainen vastuun laajennus olisi EK:n mukaan tarpeeton.

Vihreät kannattaa esitettyjä muutoksia sillä varauksella, että **sallimalla kenen tahansa hallituksen jäsenen tehdä muutosilmoitus yhdistysrekisteriin avataan ovi mahdollisuudelle, että useampi kuin yksi taho voi tehdä yhdistysrekisteriin samasta yhdistyksestä keskenään ristiriidassa olevat muutosilmoitukset**. Miten tällaisessa tilanteessa yhdistysrekisteri ratkaisisi, mitä ilmoitusta pidetään oikeana, ja eliminoisi erilaiset vahingonteon mahdollisuudet? Lakiin esitetty mahdollisuus, että ilmoituksen tekemisestä vastuussa oleva henkilö voisi valtuuttaa jonkun toisen henkilön tekemään allekirjoituksen puolestaan, riittäisi *Vihreiden* mukaan periaatteessa kattamaan tarpeet helpottaa muutosilmoitusten käytännön tekemistä: vastuu ja valta

pysyisi koko ajan yksiselitteisesti määrättyllä taholla (hallituksen puheenjohtajalla), mutta tämä voisi valtuuttaa myös jonkun muun (esim. yhdistyksen sihteerin) allekirjoittamaan muutositilauksen puolestaan. Tällöin ei mahdollistettaisi tilannetta, jossa kaksi eri tahoa hallituksesta (esimerkiksi hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja) antavat yhtäläisin oikeuksin eri tietoa yhdistysrekisteriin. Vihreät esittäkin pohdittavaksi, riittäisikö lakiin esitetty lisäys ”Muutositilauksen voi allekirjoittaa myös ilmoituksen tekemisestä vastuussa olevan valtuuttama henkilö” kattamaan tarpeen helpottaa rekisteri-ilmoitusten tekemistä. Myös YTJ-järjestelmässä tulisi Vihreiden mukaan harkita menettelyä, jossa oikeus allekirjoittaa yhdistyksen ilmoitukset kuuluisi hallituksen puheenjohtajalle ja tämän valtuuttamalle henkilölle, ei lähtökohteisesti koko hallitukselle.

Useat lausunnonantajat (Keskusta, PRH, PwC, Ulkosuomalaisparlamentti ja Suomi-Seura ry, SY) **kannattavat hallituksen jäsenen ja nimenkirjoittajan mahdollisuutta ilmoittaa omasta erostaan yhdistysrekisteriin.** Ehdotuksen arvioidaan parantavan rekisteriin merkittyjen hallituksen jäsenten ja nimenkirjoittajien oikeusturvaa ja rekisteritietojen ajantasaisuutta.

Allekirjoitusoikeuden laajentamista ja rekisteri-ilmoitusten tekemistä koskevan muutosehdotuksen vaikutuksia tulisi selvittää tarkemmin, toteaa SY. Sen mukaan muutosesitys saattaa helpottaa käytännön yhdistystoimintaa ja sähköisten rekisteri-ilmoitusten tekoa, mutta toisaalta lisätä riskiä esimerkiksi rekisteri-ilmoitukseen liittyvistä epäselvyyksistä ja vastuukysymyksistä.

Perusilmoitukseen (YhdL 48 §) kaavailuille muutoksille ei ole riittävää oikeudellista tarvetta, toteavat *Akava ja Halila ja Tarasti*. Oikeudellista tarvetta kaikkien hallituksen jäsenten ilmoittamiseen rekisteröitäväksi ei näiden lausunnonantajien mukaan ole, kun rekisteriin ilmoitettavilla ylimääräisillä henkilöillä ei ole yhdistyksen edustusoikeutta. Muiden hallituksen jäsenten vapaaehtoisella ilmoittamisella perusilmoituksen yhteydessä on siten merkitystä lähinnä vain yhdistykselle itselleen ja sen sidosryhmille lähinnä kuriositeetin vuoksi. *Akava ja Halila ja Tarasti* epäilevät, tulisiko tällaisella tehtävällä kuormittaa rekisteriviranomaista.

Halilan ja Tarastin mukaan **ei ole perusteita sille, että muutositilauksen tekemisestä olisivat vastuussa kaikki hallituksen jäsenet.** Muutos olisi heidän mukaansa vähäisessä määrin omiaan lisäämään vaikutelmaa, että aatteellisen yhdistyksen hallituksen jäsenellä on kova vastuu. Tällaista signaalia ei ole tarpeellista antaa. Myös *Akavan* mukaan **sääntely tulisi muutositilauksien (YhdL 52 §) osalta jättää nykyiselleen,** koska ehdotetut muutokset lisäävät yhdistysten hallinnollista taakkaa eikä niille ole esitetty toiminnallista perustetta.

Oman eron ilmoittamista yhdistysrekisteriin tulisi vielä harkita esittävät *Halila ja Tarasti*. On ajateltavissa, että yksityiselle henkilölle voi tulla haittaa siitä, että hän on nimenkirjoittaja tai hallituksen jäsen yhdistysrekisterissä. Kaupallisissa yrityksissä näin onkin asian laita. Yhdistyksissä tällainen on hyvin harvinaista, koska nimen säilyminen rekisterissä aiheuttaa harvoin vaaraa taloudellisesta vastuusta. Jos asianomainen voisi itse ilmoittaa erostaan, voisi syntyä epätietoisuutta, riittäikö tämä ilmoitus hallituksen jäsenyyden päättymiseen. Siksi tätä ehdotuksen kohtaa tulisi vielä harkita. Kun hallituksen muiden jäsenten kuin puheenjohtajan ja nimenkirjoittajien ilmoittaminen olisi vapaaehtoista, aiheutuisi tästä turhaa epäselvyyttä, jos ilmoittamatta jääneet jäsenet kuitenkin ilmoittaisivat erostaan.

3.6 Muut kommentit

Siirtymäsäännökset, täytäntöönpano ja vaikutukset

TUL ja *YTR* pitävät ehdotuksen **siirtymäjärjestelyitä hyvinä ja perusteltuina**. Verohallinto toteaa, että rekisteripoistoihin liittyvien menettelyiden osalta **PRH:n ja Verohallinnon on tarkoituksenmukaista yhteistyössä erikseen valmistella käytännön toteutus**. Rekisteripoistojen suorittaminen vaatii Verohallinnon resursseja. Suunnittelussa tulisi mahdollistaa koneellisten menettelyiden käyttäminen mahdollisimman kattavasti, mikä vähentäisi käytännössä tarvittavaa manuaalista virkailijatyötä.

ESAVI kiinnittää huomiota viranomaistoimintaan kohdistuvien vaikutusten arviointiin. Luonnoksen yleisperusteluissa todetaan, ettei purkautuvan yhdistyksen varojen käyttämisestä koskeva ehdotus vaikuta Valtiokonttorin tai aluehallintoviraston tehtäviin. Toisaalta luonnoksessa arvioidaan toimintansa lopettaneita rekisteröityjä yhdistyksiä olevan kymmeniä tuhansia. Siinä tapauksessa, että rekisteristä tulee poistettavaksi kymmeniä tuhansia toimintansa lopettaneita yhdistyksiä, on oletettavaa, että rekisterissä on edelleen huomattava määrä yhdistyksiä, joilla on vielä jonkin verran varallisuutta, muttei riittävästi 40 §:ssä säädettyjen selvitystoimien kustannuksiin. **Luonnoksesta puuttuu arvio siitä, minkä verran varoja yhdistyksessä tulisi vähintään olla, jotta varat riittäisivät selvitysmenettelyyn tai selvitysmiesten käyttöön. Valtiolle tulevaa varallisuutta, joka edelleen tulisi siirtää yleishyödyllisiin tarkoituksiin, voi olla tuhansissa yhdistyksissä. Tästä ei ole tehty arviota luonnoksessa.** Tällaisten yhdistysten selvittäminen ja varojen siirto vaatii huomattavasti resursseja, vaikka yksittäisen yhdistyksen varallisuus olisi vähäinen. Näin ollen *ESAVI* ei voi yhtyä näkemykseen, ettei lain muutos vaikuta aluehallintoviraston tehtäviin, mikäli on tarkoitus, että aluehallintovirastot hoitavat lakkauttamistoimet. Asia-*sa* toimivaltaiseksi määrättävä viranomainen joutuu käyttämään henkilöresursseja suhteettoman paljon varallisuuden ohjaamiseen toiseen tarkoitukseen. Toimivaltaiseksi säädettävälle varoja vastaanottavalle viranomaiselle on siksi taattava riittävästi lisäresursseja. Ainakin lain voimaantulon jälkeen on arvioitavissa erityisen suuri lisäresurssin tarve, koska kerralla lakkautuisi huomattava määrä yhdistyksiä.

VM kiinnittää huomiota esitysluonnoksen vaikutusarvioon, jossa todetaan, ettei ehdotuksella ole vaikutusta talousrikollisuuteen eikä harmaaseen talouteen. *VM:n* mukaan **olisi selkeää yhdistyslain muutosehdotuksessa selvästi ja nimenomaisesti todeta, että muutokset tukevat osaltaan talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaa**, kun ehdotus liittyy *VM:n* johdolla valmisteltavaan hallituksen esitykseen rahanpesun ja terrorismin estämisestä ja selvittämisestä koskevaksi lainsäädännöksi. Ehdotuksen taloudellisten vaikutusten osalta *VM* katsoo tarpeelliseksi **tarkentaa taloudellisten vaikutusten** (rekisteripoisto-ohjelman kustannukseksi arvioitu 50 000 €) **kohdentumista vuosittain tai muuna määriteltynä ajanjaksona**. *VM* huomauttaa, ettei luonnoksesta käy tältä osin ilmi onko kustannus kertaluonteinen vai toistuva. *VM* katsoo, että muutokset tulee toteuttaa valtiontalouden kehyspäätösten ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

Muut muutostarpeet

Eräät lausunnonantajat esittivät, että yhdistysrekisteri-ilmoituksista perittävät **maksut voivat vähentää halukkuutta ilmoitusten tekemiseen (SFP) ja/tai ehdottivat harkittavaksi maksujen poistamista** (Allianssi, KANE, Kepa, YTR). *Keskusta* totesi pitävänsä tärkeänä, että yhdistysrekisteri-ilmoituksiin liittyvät maksut säilyvät kohtuullisina yhdistyksen taloudelliseen asemaan nähden. Yleisenä huomiona yhdistyslain muutostarpeista *Vasemmistoliitto* esittää **yhdistyslain vaikuttavan puolueiden ja järjestöjen toimintaan niin, että sitovat jäsenäänestykset puolueiden ja järjestöjen puheenjohtajista tai muusta johdosta eivät ole mahdollisia**. *Vasemmistoliitto* tuo ministeriön tietoon tämän tarpeen lakimuutokselle ja esittää ministeriölle, että se selvittäisi mahdollisuuden muuttaa lakia tältä osin.

MTK:n mukaan yhdistysten rekisteripoiston yhteydessä olisi luontevaa **arvioida myös tarvetta säätää laki manttaalikuntien lakkauttamisesta**. Manttaalikuntien oikeus periä manttaalimaksuja lakkautettiin jo vuonna 1992. Tällöin manttaalikuntia ei kuitenkaan lakkautettu sen johdosta, koska niillä saattoi olla vielä perinnässä erääntyneitä manttaalimaksuja, joiden vanhenemisaika oli 5 vuotta. Tuo määräaika on jo kulunut, mutta manttaalikuntia oikeushenkilöinä on vielä olemassa ja niillä on mahdollisesti omaisuutta, mutta ei enää hallintoelimiä. *PRH* esittää harkittavaksi, että **uskonnonvapauslakia muutetaan vastaavalla tavalla kuin yhdistyslakia ehdotetaan muutettavaksi**. *PRH* ylläpitää myös rekisteriä uskonnollisista yhdyskunnista eikä ole mitään erityistä perustetta jättää soveltamatta yhdistyslakiin ehdotettuja muutoksia myös uskonnollisiin yhdyskuntiin.

Itälä ja Lemmetty toteavat, että **lainsäädännössä ja oikeuskirjallisuudessa ei mitenkään arvioida yhdistyksen sellaista omaisuutta, joilla on pelkästään kulttuurihistoriallista tai tutkimuksellista arvoa**. He ehdottavat yhdistyslain 8 §:n 9 kohtaan lisättäväksi maininnan, jonka mukaan yhdistyksen säännöissä olisi määrättävä, miten yhdistyksen asiakirjat ja muu kertynyt arkisto on säilytettävä, jos yhdistys purkautuu tai lakkautetaan. Ehdotuksen tarkoituksena olisi pelastaa yhdistyksen arvokasta aineistoa esimerkiksi tutkijoiden käyttöön. Ehdotus tarkoittaisi, että yhdistyksen lopettamiskokouksessa pohditaan asiaa ja päätetään aineiston kohtalosta. *Kepa* ehdottaa, että tällaisen **kulttuurihistoriallisesti arvokkaan aineiston säilyttämiseen kiinnitetään huomiota pikemminkin yhdistysten ohjeistuksessa ja mallisäännöissä**.

Muut kommentit

Eerik Haaman toteaa, että **tietoturvallisuus on aina se painopiste**, johon pitää panostaa aina, jotta tiedot ovat ajan tasalla ja turvassa.



OIKEUSMINISTERIÖ  JUSTITIEMINISTERIET

ISSN-L 1798-7105
ISBN 978-952-259-492-1 (PDF)

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.oikeusministerio.fi